

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en
Innovatie
De heer dr. H. Bleker
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

Datum 14 februari 2012
betreft Voorstellen hervorming gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)
Kenmerk 149717.02u

Geachte heer Bleker,

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorstellen van de Europese Commissie ten aanzien van de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (E110057 t/m E110063¹) en van de brief van de staatssecretaris van EL&I inzake de kabinetsreactie over deze voorstellen van 28 oktober 2011. Deze voorstellen en de kabinetsreactie geven de leden van de fractie van GroenLinks en het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

GroenLinks

De leden van de fractie van GroenLinks constateren dat vergroening centraal staat in de voorstellen voor hervorming, maar zijn tevens van mening dat de maatregelen ten aanzien van vergroening onvoldoende bindend zijn. Is de regering dit met de leden van de fractie van GroenLinks eens? Ook vinden deze leden dat de hervormingsvoorstellen onvoldoende gekoppeld zijn aan verbetering van de positie van de boer. Naar de mening van de leden van de GroenLinks-fractie zou een betere prijs voor beter voedsel betaald moeten worden, en vraagt dit om een sterkere onderhandelingspositie van boeren in combinatie met een grotere tegenprestatie voor het verkrijgen van Europese subsidie. Hoe kijkt de regering hier tegenaan? Is zij bereid zich in Europees verband in te zetten voor versterking van de marktmacht van boeren/boerinnen?

De Europese Commissie stelt een serie maatregelen ter bevordering van de vergroening voor, waaraan 30 procent van het budget van directe betalingen (de eerste pijler) besteed moet worden. De leden van de GroenLinks-fractie vinden dit aandeel van 30 procent onvoldoende. Wat is het oordeel van de regering over dit percentage? Deze leden zijn tevens van mening dat het ontbreekt aan concrete en toetsbare voorstellen voor maatregelen ter bevordering van vergroening. Hiermee ontstaat het risico van *'greenwashing'*, landen kunnen suggereren dat zij maatregelen nemen die tot vergroening leiden, terwijl dit in werkelijkheid maatregelen van zeer wisselende kwaliteit (in relatie tot vergroening) kunnen zijn. Dit kan ook een *level playing field* on-

¹ Dossiernummers op www.europapoort.nl

Datum 14 februari 2012

Kenmerk 149717.02u

blad 2

dergraven. Deze leden pleiten voor concrete en bindende maatregelen, die als voorwaarde worden gesteld voor het verkrijgen van betalingen uit het GLB-budget.

De regering schrijft in de kabinetsreactie dat de vormgeving van de vergroening onvoldoende effectief is. Graag ontvangen deze leden een nadere toelichting hierop. Ook schrijft zij dat het niet alleen om 'zichtbare vergroening' zou moeten gaan, maar ook om bevordering van duurzame landbouwmethoden, waaronder innovatieve stalsystemen en precisielandbouw. Vallen ook dierenwelzijn en diergezondheid daar onder? Welke voorwaarden worden verbonden aan het verkrijgen van middelen uit de overige 70 procent van het budget van de eerste pijler?

De regering is van mening dat een aantal voorstellen van de Europese Commissie te ver gaan. Allereerst vindt de regering dat Nederland teveel moet inleveren van de geldelijke steun die zij ontvangt vanuit de eerste pijler (van 830 miljoen euro in 2013, naar 760 miljoen euro in 2020, een korting van ruim 8 procent). De leden van de fractie van GroenLinks zijn het niet eens met deze opvatting. Nederland is na Malta het land met veruit de meeste financiële steun per hectare. Ook na de voorgestelde korting zal de steun per hectare in Nederland tot de hoogste in Europa blijven behoren. Deze leden ontvangen graag een reactie van de regering hierop.

Ook schrijft de regering dat zij de verplichting voor een individuele boer om 7 procent van het akkerland onder ecologisch beheer te brengen, om in aanmerking te komen voor betaling uit het GLB budget, te ver vindt gaan. Graag een nadere toelichting van de regering.

De regering is het niet eens met het voorstel van de Europese Commissie om de basispremie boven de 150.000 euro af te toppen en boven de 300.000 euro geen basispremie meer te verstrekken. De regering geeft in de kabinetsvisie aan dat de grootte van het bedrijf er niet toe doet in een stelsel waarin de maatschappelijke prestatie leidend is. De leden van de GroenLinks-fractie zijn verbaasd over deze opvatting van het kabinet. Aftopping is juist gewenst, met het oog op doelmatige besteding van overheidsmiddelen, en als rem op een steeds verdergaande schaalvergroting. Deze leden vernemen graag een reactie hierop van de regering.

De regering deelt het voorstel van de Europese Commissie om 10 procent van het budget van de directe betalingen (eerste pijler) te kunnen verschuiven naar het plattelandsbeleid (tweede pijler), maar wil deze middelen zonder cofinanciering kunnen inzetten omdat anders de totale nationale bijdrage aan het GLB hoger zou worden. Acht de regering dit een haalbare inzet? De regering pleit voor aandacht voor de externe effecten van het GLB, specifiek voor ontwikkelingslanden. Op welke wijze wil de regering dit operationaliseren?

De regering zet zich in voor meer inzet van boerencollectieven in de tweede pijler bij agrarisch natuurbeheer, klimaatbeleid, hernieuwbare energie, waterbeheer en biodiversiteit. De leden van de GroenLinks-fractie steunen dit en vragen de regering hoe zij dit verder wil uitwerken. Voorts vragen deze leden een nadere toelichting op het feit dat de regering de voorstellen voor vereenvoudiging van de *cross compliance* geen verbetering vindt. Hoe zou de regering deze vereenvoudiging willen realiseren?

Datum 14 februari 2012
Kenmerk 149717.02u
blad 3

De Europese Commissie wil alle productiebeperkende maatregelen afschaffen, zoals melkquota, suikerquota en aardappelzetmeelquota. Hoe denkt de regering dat, zonder maatregelen voor productiebeperking, nadelige externe effecten voor ontwikkelingslanden voorkomen worden en een fatsoenlijke prijs voor landbouwproducten tot stand komt?

Partij voor de Dieren

Het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren wil zijn teleurstelling uitspreken over het gebrek aan ambitie wat zowel de Europese Commissie als de regering aan de dag leggen om dit moment aan te grijpen om daadwerkelijk hervormingen door te voeren in deze belangrijke uitgavenpost op de Europese begroting. Er gaat jaarlijks ongeveer 57 miljard euro om in het GLB, wat meer dan de helft van de Europese begroting is. Het is volgens het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren een gemiste kans dat dit geld niet in zijn geheel wordt ingezet om een toekomstbestendige landbouw te realiseren. Nog steeds blijft het grootste deel van de toeslagen naar onhoudbare landbouwsystemen gaan, waarbij het gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest wordt aangemoedigd en het dierenwelzijn van onder meer de melkkoeien en de kalveren ernstige tekortkomingen kent. Nog steeds wordt een bedrijfstak uitgezonderd van de normale regels voor staatssteun en ontvangt deze onevenredig veel belastinggeld. Dit is volgens het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren niet te legitimeren met het argument van voedselzekerheid, aangezien ook systemen worden betaald die de voedselzekerheid, vooral in derde landen, ernstig benadelen.

De melkveehouderij is verantwoordelijk voor een groot gedeelte van de broeikasgassenuitstoot en maakt door afnemende weidegang en daardoor een toenemend gebruik van krachtvoer gebruik van grote delen landbouwgrond in derde landen. Kan de regering dit bevestigen? Waarom worden er geen harde voorwaarden aan de ontvangst van belastinggeld gekoppeld over een werkelijk duurzame manier van produceren? Waarom wordt er niet voor gekozen om het overschakelen naar een biologische bedrijfsvoering als voorwaarde te stellen voor het ontvangen van toeslagen? Waarom wordt er geen inzet gepleegd op een duurzame veehouderij, terwijl er in Nederland overduidelijk behoefte bestaat aan het aanpakken van de problemen die de intensieve veehouderij met zich meebrengt?

Het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren vraagt zich ook af waarom er nog steeds mogelijkheden blijven bestaan tot interventie in de markten door middel van (particuliere) opslag en exportrestituties. Kan de regering helderheid verschaffen wanneer deze regelingen gebruikt mogen worden en onder welke condities? Er wordt gesteld dat dit alleen wordt ingezet in tijden van crisis, maar wanneer is er sprake van een crisis? Als er overproductie bestaat of er binnen de sector fouten worden gemaakt, is het volgens het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren niet te legitimeren dat er belastinggeld wordt uitgetrokken om producten uit de markt te halen. Deelt de regering deze mening?

Kan de regering bevestigen dat bij een herverdeling van de toeslagen over alle Nederlandse hectaren het ook mogelijk zal zijn voor bijvoorbeeld bloembollentelers om belastinggeld te ontvangen, terwijl zij hiervoor tot nu toe nooit eerder in aanmerking zijn gekomen?

Datum 14 februari 2012
Kenmerk 149717.02u
blad 4

Deelt de regering de mening dat een dergelijke uitbreiding onwenselijk is, en is zij bereid ervoor te zorgen dat dit niet het geval zal zijn?

Welke mogelijkheden ziet de regering om het GLB in te zetten voor het stimuleren van lokale eiwit- en vezelgewassen? Deelt de regering de mening dat het wenselijk zou zijn om op deze punten meer zelfvoorzienend te zijn, en op welke wijze wil zij dat bewerkstelligen?

Het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren ziet dat er dit jaar nog volop onderhandeld zal worden over de precieze invulling van het GLB, en vraagt de regering deze tijd te gebruiken om een daadwerkelijke hervorming in de Europese landbouw te bereiken. Is de regering bereid zich steviger in te zetten om de urgente vergroening en verduurzaming van de landbouwpraktijken in Nederland en de rest van Europa te bewerkstelligen?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie zien de beantwoording van deze vragen graag vóór 12 maart 2012 tegemoet.

Hoogachtend,

E.M. Kneppers-Heynert

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie